

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisorile nefranseze nu se
 primesc.
 Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
 se primesc la Administrațiunea
 în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 în Viena la M. Dukas Nachf.,
 Nux. Augenthaler & Emeric Le-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelk.
 în Budapesta la A. V. Gölber-
 ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
 opold (VII. Erzsebet-körut).
 Prețul inserțiilor: o serie
 garmond pe o coloană 10 bani
 pentru o publicare. Publicări
 mai dese după tariful și invo-
 ială. — RECLAME pe pagina
 8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

"GAZETA" iese în fiecare zi
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 16 fr.
 N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
 Se primumă la toate ofi-
 cile postale din țară și din
 afară și la 2-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov:
 Administrațiunea, Piața mare
 târgului Inului Nr. 30. etagiu
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
 Cu dusa acasă: Pe un an 24
 cor., pe șase luni 12 cor., pe
 trei luni 6 cor. — Un asam-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele, cât și inserțiile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 65.

Brașov, Joi 22 Martie (4 Aprilie)

1907.

Merg orbîș înainte...

(g) Tot mai mult și mai cu tărie se manifestă adâncă nemulțumire a popoarelor nemaghiare din Ungaria cu politica de naționalitate și culturală maghiară, dar guvernării, în loc ca, ținând seamă de aceasta, să-și schimbe atitudinea, merg orbîș înainte și întind tot mai tare coarda.

După luptele lungi și sângeroase din veacurile ultime pentru libertatea conștiinței, pentru drepturile omului și pentru independență, când toată lumea civilisată se frământă cu deslegarea chestiunii egalei îndreptăți naționale și cu marea problemă socială, cum să poată trăi în pace și demn de omenire față de capital și proprietatea mare de pământ, enorma mulțime a acelor, cari nu posedă nici capitaluri nici pământ, ci trăiesc din lucrul mânilor lor — guvernele maghiare n'au mai mare grijă și răvnă, decât maghiarizarea.

Dacă ar încerca cineva să facă să cânte cutare pasăre în glasul alteia, uitând pe al său pentru tot-dea-una, el ar trece de un om smintit. În țară la noi încercarea de a le răpi la zece milioane de cetățeni graiul firească și a-i face să-și însușiască alt graiu, nu numai că nu trece de lucru nebunesc și fără de folos, ci din contră în ochii mulțimei de patrioți privilegiați, trece nu numai de ceva permis, ceva bun și executabil, ci chiar de o datorie a guvernului, de o necesitate de stat. Semn, că aceia în mâna cărora reaua soartă a pus frânele destinului țării, nu înțeleg spiritul timpului, nu știu alege între bine și rău, posibil și imposibil, folositor și lucru deșert, sunt fanțai, lipsiți de judecată sănătoasă, sau dacă nu, atunci sunt oameni neconștienți, cari cu voie pierd timpul scump, atât de trebuincios pentru deșteptarea și luminarea popoarelor rămase îndărăpt, cu experimente păcătoase, cari periclitează pacea și buna înțe-

legere dintre ele și compromis viitorul țării.

Dacă nu s'a putut pune capăt crâncenelor lupte pentru libertatea conștiinței și drepturile omului decât prin libertate și egalitatea, nici lupta pentru drepturi naționale, provocată de șovinismul nostru violent cu atâta ușurință și în mod atât de neconștient, nu poate să înceteze decât prin egala îndreptățire națională.

Sau crede oare guvernul, care s'a făcut unealta pornirilor nenorocite șoviniste, că mulțimea acelor cetățeni cari emigrează în America, ca acolo să-și câștige ce nu-și pot câștiga aici acasă pentru susținerea familiilor lor și pentru-ca să acopere enormele greutăți impuse lor de stat, văzând în America adevărata dreptate și egalitate ce domnește acolo între popoarele de diferită naționalitate și religione, întorcându-se acasă, se va însufleți pentru scrintiturile pedagogice ale lui Apponyi? se va va însufleți pentru niște apucături menite în cele mai multe cazuri a asigura sinecure patrioților născuți domni și a delătura din cale concurenți periculoși nemaghiari la pânea ce o dă statul? crede oare că nu vor deschide — dimpotrivă — lupta cea mai crâncenă și inversunată contra tendințelor ce vor să-i despoaie de limba și naționalitatea lor și să schilăvească spiritul copiilor, năcăjindu-i a învăța, ce nu precep de loc sau cu mare greu și rău?

Ar trebui să-și aducă aminte că Francezii, cari au mers pe pământ american, ca să ajute Americanilor a-și elupta libertatea în contra Englezilor, au adus, venind acasă, semăna libertății pe pământul Franciei și că ei au fost urzitorii revoluției celei mari, a căreia valuri ajungând în 1848 și pe la noi, au scăpat pe iobagiu din jug și omenimea de o rușine purtată multe sute de ani?

A guvernarea însemnează a prevedea. Ceva despre ce guvernele ungurești

n'au dat până acuma nici o probă. Vedem numai luptă oarbă de partid pentru „barba popii“, deoarece în ultima analiză toate guvernele — și cel în care șed azi independiștii ajunși la puterea mult dorită — își fac acelaș curs; vedem poftă de putere, ca să se căpătuiască neamurile și aderenții partizanilor; vedem desconsiderarea și călcarea legilor, unde le vine la socoteală.

Prevedere, adică măsuri luate pentru delăturarea relelor, ce ne amenință și pe noi și-și aruncă deja umbra înainte, și cari pot dintr'un minut într'altul să deie foc materialului es-plosibil ingramădit și la noi, nu vedem nicăiri în acțiunile ocăruierei. Ori doară prevedere să fie când guvernării unguri, — cari văd deja de ani sbuciumându-se puternica Rusie în sângele său, și săvârșindu-se cele mai oribile fapte ale terorismului îndreptat din sus în jos și de jos în sus, fără să poată ajunge la un capăt, și cari văd flăcările ce au izbucnit în regatul vecin și sângele ce se varsă acolo din cauză că nu s'au luat mai iute măsurile, cari să iau acum, pentru îndreptarea neajunsurilor, de cari suferă țărâtimea, — n'au alt lucru mai urgent și mai important, decât să umble după potcoave de cai morți, adică după maghiarizare?

Dieta ungară va ținea mâne, Joi, prima sa ședință după vacanțele Paștilor, în care se va începe dezbateră proiectului școlar a lui Apponyi cu privire la salarizarea învățătorilor confesionali și comunali.

Tratările pentru pactul economic între Austria și Ungaria se vor relua pe la mijlocul lunii curente. Până la termenul acesta guvernul ungar va căuta să informeze cercurile politice asupra stadiului, în care se află tratările pentru pact. Comisiunea economică a dietei se va întruni deja zilele aceste pentru a continua dezbateră tarifului vamal autonom și cu aceasta ocaziune ministrul Kossuth are de gând să facă unele enunțaiuni cu privire la pactul economic.

rire nenumărate, ce le-au găsit sub pământ.

»Gaura — zice el — să lărgeste îndată după intrare. De două părți stăteau legați doi ogari din argiut curat și cu ochii de diamant. I-am pipăit și apoi am mers mai departe. Îndată văzurăm doi lei cari erau cu totul tot de aur și aveau ochii de pietre scumpe. Mai înlăuntru dădurăm de un om, care ședea pe un scaun de aur și ținea în mână un baston de aur. Omul asemenea era făcut din aur, iar scaunul era ținut cu pietri scumpe și strălucea ca lumina soarelui în întunecime. Acesta era împăratul Dariu și în fața lui stăteau înșirați doisprezece regi cu coroane pe cap, toți din aur și împodobiți cu pietri scumpe. Mai încolo aflăram un fel de pivniță, în care erau niște scrisori, dar — zice Varga cu șiretenie — nu le-am putut ceti, căci nu erau scrise nici ungurește, nici latinește. Tot în pivnița aceasta să aflau o mulțime de buți și vase de argint, le-am numărat și erau cu totul 366 toate pline cu bogății fără de sfârșit. Mai erau aici figuri de oameni și de copii din aur și argint, apoi diferite acareturi, vase, pahare, farfurii nenumărate.

După-ce în felul acesta înșiră scumpeturile concludă, că atâtea comori se aflau acolo sub pământ, de ar fi destule la toți locuitorii Ardealului și copiilor și nepoților lor, de oarece »peștera e foarte vastă, așa

Comitetul districtual sășesc din Bistrița a votat o rezoluțiune cu privire la proiectul Apponyi, în care se zice, că dacă majoritatea dietei nu va accepta dorințele deputaților sași cu privire la susținerea intactă a autonomiei legale a bisericii ev. sășești, deputații sași să respingă cu cea mai mare energie întregul proiect și să voteze contra.

Darea de samă a deputatului Lengyel. Deputatul Lengyel Zoltan s'a prezentat Duminică înaintea alegătorilor săi din Zilah, ținându-și darea de samă. Lengyel a fost însoțit de deputații Eötvös Carol și Uray Imre. După Lengyel a luat cuvântul Eötvös exprimându-și speranța, că în curând va sosi timpul, când se va pune în lucrare serioasă realizarea ideilor independiste, iar dep. Uray a atacat cu violență partidul independist și 48-ist și îndeoseb pe Francisc Kossuth.

Adunări populare.

Adunarea de protestare dela Făgăraș.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

Făgăraș, 2 Aprilie.

Adunarea de protestare convocată de fruntașii români din Țara Oltului a avut un succes splendid. La adunare au venit Români în masse mari chiar și din cele mai depărtate comune, așa că sala, curtea și coridoarele hotelului »Lauritsch« au fost ticsite de popor și cu toate acestea mai mult decât jumătate din cei de față, din lipsă de loc au fost nevoiți să stea în piață, în fața hotelului. Au participat la adunare peste 10,000 Români în frunte cu mai bine de 100 preoți.

Adunarea în mijlocul unei însuflețiri ne mai pomenite pe la noi, a deschis-o deputatul naționalist Dr. Nicolae Șerban, care în cuvinte călduroase și bine alese a arătat scopul acestei adunări. Își exprimă bucuria, că vede pe fruntașii și poporul țării Oltului manifestându-se atât de impozant și luptându-se bărbătește contra atacului ce ne amenință.

Dr. Nicolae Șerban, fiind proclamat președinte, dă cuvântul avocatului Dr. Ioan Șenchia.

Avocatul Dr. Ioan Șenchia într'o vorbire clară și la înțelesul popoului, plină de sentiment, aruncă o privire asupra trecutului popoului român, arătând suferințele cele multe îndurate de el și luptele

că s'ar putea întoarce prin ea 16 cară cu boi.

Cei trei străini intrați în împărăția lui Dariu, să încercară cu bogății și apoi eșiră la lumina zilei și astupând gura peșterii cu pietri și frunzar, jurară că nu vor intra nici când în peștera unu și ngur fără de ceilalți. Cei doi tovarăși să duseră din Cluj, unul la Giula și celălalt la Cașovia, în Ungaria.

Aci Varga mai descrie, dar neprecis, locul unde să află peștera cu bogății și apoi își încheie testamentul astfel:

»Dacă toate aceste, ce le-am spus nu sunt adevărate, în ceasul morții zic să nu mă rabde Dumnezeu sfântul să-i văd împărăția și înminata-i față și să nu mi-să ierte nici când păcatele, și sufletul să-mi fie osândit la vecinice munci în iad dacă lucrul n'a fost așa. Anno 1716. 26 Iulie.«

Testamentul acesta s'a păstrat zeci de ani în mai multe exemplare pe la diferiți oameni. Unul din aceștia locnitor în Pesta, a avizat la 1809 guvernul ardelean, că el are în original testamentul lui Varga din anul 1716 și roagă guvernul să erueze starea adevărată a lucrului. El — zice respectivul — e aplicat a trimite testamentul sau să-l aducă în persoană la Cluj.

Guvernul i-a răspuns prin primăria Peștei, că »povestea aceasta există în popor

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

De prin Ardeal.

Legende despre comori.

II

Credințe și legende interesante despre comori ascunse găsim pe la Cluj și pe valea Someșului. Intre ele este remarcabilă legenda fantastică despre o enormă comoară aflătoare în muntele Țigăneasa. Acest munte își înalță coama spre vest dela comuna Măgura, în munții Gilăului, între Someșul-rece și afluentul său Răcătuș. Este probabil, că pe aici va fi stătut odinioară cetatea ducelui nostru Gelu.

Legenda comorilor din Țigăneasa are un tr-cut mai bine de doi secol. Vechimea ei să poate constata din acte oficioase, ce să găsească în arhiva țării Ardealului. Ea se înrădăcinase odinioară așa de tare în popor, încât îi dădu crezământ și contele Steinwille, comandantul militar al Ardealului în secolul XVIII-lea. Köleséri ne spune în cartea sa,*) că Steinwille s'a interesat de afirmatele comori și a dat ordin să se caute.

*) Sam. Köleséri, Auraria romano-dacica, 1717, ed. II. 1780.

Oamenii au fost seduși a crede în existența comorilor din Țigăneasa cu deosebire prin un »testament« ciudat.

Pe la începutul veacului al XVIII-lea trăia în Cluj un măiestru, cu numele Pavel Varga. Acesta să îmbogăți repede, ca din senin și în curând să răspândi vestea că el a găsit comori mari în pământ. În anul 1716 Varga fiind greu bolnav și simțindu-și aproape sfârșitul, a făcut un testament cu următorul titlu:

»Testamentul lui Pavel Varga din Cluj despre comorile lui Dariu-împărat, aflătoare în muntele Țigăneasa.«

În scripta sa Varga zice între altele:

»Auzind eu, că în muntele Țigăneasa s'ar afla comori, am luat cu mine doi tovarăși și trecând Someșul, la muntele Țigăneasa am dat de un pârâu. În alvia lui am găsit pulbere de aur, din care ne-am umplut toți trei căciulele. Mergând pe pârâu în sus, dădurăm la un loc fortificat de la natură de o cetate; ea era surupată până în temelii, dar poarta îi stătea încă...

În cele ce urmează, Varga povestește apoi cum au căutat ei comoara și în fine »o află o gaură suterană, în care văzură »o strălucire mare, ca și când ar arde o lumină.«

Invocând numele Domnului au intrat în suterană. De aici înainte Varga descrie cu o fantazie vrodnică de invidiat como-

cele grele purtate pentru apărarea pământului strămoșesc, a limbei, a datinilor și a credinței românești. Arată că Românii totdeauna au fost patrioți adevărați, căci totdeauna și-au jertfit sângele și averea lor, apărând cu vitejie patria comună și Tronul.

Spune că la 1848 poporul român s'a proclamat pe sine de liber și egal îndreptățit cu celelalte popoare și și-a eluat singur libertatea. Arată că poporul român din sărăcia sa, neajutat de nimeni și-a ridicat biserici și școli, pe cari le susține cu munca și jertfa sa, iar acum prin proiectul de lege despre școlile elementare guvernul vine ca să puie mâna pe acelea, să scoată limba românească din școală cu tendința de a ne desnaționaliza.

Arată și combate cu deamăruntul dispozițiile vătămătoare ale proiectului, spune popoului că sarcinile cele nouă tot pe umerii lui vor cădea fără ca să fie el stăpân pe școala și biserica sa.

Arată urmările păgubitoare ale acestui proiect pentru patrie și buna înțelegere a popoarelor conlocuitoare. Arată lupta energetică purtată de Arhiepiscop și deputații noștri naționaliști, își exprimă mulțămă și încrederea față de ei și declară că în fața primejdiei popor și cărturar să fie un trup și un suflet, o inimă și un gând. Incheie cu un energetic protest în contra proiectului de lege școlar.

Vorbirea avocatului Dr. Ioan Șenchia a fost des întreruptă de furtunoase aplauze și a stărnit în popor un entuziasm ne mai pomenit în țara Oltului.

Advocatul Dr. Octavian Vasu luând cuvântul, arată primejdia, cu care acest proiect amenință limba și cultura noastră românească, cele mai scumpe odoare ce le avem, dovedește că guvernul actual calcă în picioare cu acest proiect legile fundamentale ale țării și vatămă autonomiile bisericilor noastre și periclitează pacea și buna conviețuire a cetățenilor acestei patrii.

Combate politica nechibzuită a guvernului actual, care în loc să prezinte un proiect pentru introducerea sufragiului universal spre mulțămirea majorității cetățenilor, prezintă acest nefericit proiect școlar, pentru ca să resvrătească naționalitățile nemaghiare din această țară.

Față de un astfel de atac toți Românii dela vâldică până la opincă sunt datori să se lupte bărbătește.

Vorbele pline de simț ale oratorului au electrizat întreaga adunare, fiind acoperite cu sgomotoase aplauze și producând o însuflețire cum nu s'a mai văzut în țara Oltului.

În urma acestora, avocatul Dr. Ioan Șenchia cetește următorul proiect de rezoluțiune:

Proiect de rezoluțiune:

Românii din țara Oltului (cercul Făgărașului și al Arpașului) întruniți în adunare poporală la 2 Aprilie 1907 st. n. în Făgăraș după o discuție serioasă asupra proiectului despre salarizarea învățătorilor dela școlile populare, confesionale și comunale, au adus următoarea

H o t ă r ă r e :

Deoarece din proiectul de lege despre salarizarea învățătorilor dela școlile confesionale și comunale, înaintat prin mine mai bine de un secol, mulți o cred și au căutat comorile, dar fără rezultat și astfel e de prisos să trimită testamentul...

În secolul al XVIII-lea credința despre comori îngropate în Cluj și în împrejurime era așa de înrădăcinată, încât pe la anul 1790 s'a format o »Societate pentru căutarea comorilor«, cu membrii din Cluj și din alte părți, până și din Ungaria. Intre membrii au fost și câțiva Români. Scopul societății era să desgroape comorile ascunse în diferite locuri și apoi să le împartă frățeste. Se înțelege că cheltuielile le suportau membrii cu avere, pe când cei săraci prestau alte servicii, făceau săpături sau căutau locurile cu închipuitele comori. Intre acești din urmă jucau rol cu deosebire prorocii (divinatorii) și vizionarii. Ei designau locul unde trebuia să se sape. Mai multe săpături s'au făcut în pădurea Mănăsturelui. Comorile căutate nu s'au aflat, dar câțiva din membrii și-au prăpădit toată stăricica, ce biată aveau.

Ajungând la cunoștința autorităților isprăvile »societății«, în toamna anului 1796 membrii au fost arestați și unii din ei pedepsiți, apoi au fost admonați cu toții să nu umble după fantasmagorii și să-și prădeze averea căutând bogății, cari nu există, ci să și vază de meseriile și ocupațiile ce le au...

Astfel de sfârșit tragicomic a avut »Societatea pentru căutarea comorilor« din Cluj, dela capătul veacului al XVIII-lea.

Silvestru Moldovan.

nistrul de culte camerei deputaților, se vatămă adânc drepturile autonome, asigurate prin legi fundamentale, ale bisericilor românești de a înființa și susține școli cu limba lor și de a dispune liber asupra acestora;

deoarece prin acest proiect se țintește scoaterea limbei românești, la care ținem mai mult decât la viața noastră, din școlile noastre confesionale și comunale, făcute și susținute din munca, și averea popoului român, și înlocuirea ei cu limba ungurească, prin urmare se țintește desbrăcarea naționalităților nemaghiare de limba, legea și obiceiurile străbune, deci maghiarizarea lor meșteșugită ceea ce nici când nu se va putea ajunge, căci e în contra legilor dumnezeiești, a legilor firești și a dreptului natural;

deoarece prin proiectul acesta de lege se face cu neputință copiilor de școală ași câștiga în limba lor, cu care s'au născut și crescut, cunoștințele de lipsă pentru viață și pentru dezvoltarea și înaintarea lor culturală, morală, biserică și patriotică, și astfel este amenințată și împedată nu numai limba și legea noastră românească, ci înaintarea culturală a majorității nemaghiare a locuitorilor patriei noastre;

deoarece noi Românii, cei mai vechi și mai credincioși fii ai patriei noastre comune, unde aproape de 2000 de ani am trăit ca Români și creștini jertfindu-ne în toate vremurile sângele și averea noastră pentru tron și patrie, voim și suntem hotărâți, ca pe pământul nostru strămoșesc să trăim și mai departe ca Români adevărați și creștini buni cu limba, legea și datinile noastre străbune, și bună înțelegere cu ceilalți compatrioți, având aceleași drepturi și aceleași datorințe;

deoarece proiectul acesta, fără aș ajunge scopul impune sarcini nouă și grele, insuportabile popoului și va produce numai ură, vrajă și neînțelegeri între diferitele popoare din patrie și aduce nemulțămire naționalităților nemaghiare, ceea ce este în detrimentul iubitei noastre patrii comune și al tronului, față de care totdeauna am fost și suntem cu credință, și alipire neclintită;

protestăm sărbătorește și din toate puterile înaintea lui Dumnezeu și a lumii contra acestui proiect de lege și pretindem ca să fie retras.

Exprimăm mulțămă și încredere arhierilor români, ca capii naturali ai noștri pentru pașii făcuți în apărarea bisericii și școlii noastre și cerem ca să continue cu toată energia lupta; în cas de lipsă să ducă plânsorile noastre înaintea Tronului;

iar dacă glasul arhierilor și al popoului român ar rămânea neascultat, cerem ca capii noștri bisericăști, în fața pericolului ce ne amenință neamul și în interesul solidarității naționale bisericăști, să facă pașii de lipsă, ca poporul român de sub coroana sfântului Stefan să se închege într-o singură biserică națională românească;

exprimăm deplină încredere și mulțămă deputaților noștri naționali din dietă, ca conducători chemați și încrezuți ai noștri, pentru lupta bărbătească, ce o poartă în dieta țării întru apărarea drepturilor și intereselor neamului nostru. Vrem ca să lupte și mai departe cu toate mijloacele constituționale pentru a zădărnici ca proiectul să devină lege;

în cas când totuși proiectul ar ajunge lege, decât ca noi să purtăm sarcina unor școli, cari au menirea a fi spre pierirea noastră, cerem ca mai bine să fie toate sistate;

cerem dela arhieriei și deputații noștri, ca având în vedere gravele interese ale neamului nostru, să convoace cu toții o mare adunare generală a întregului neam românesc de sub coroana Sf. Stefan.

Pretindem însă ca statul să dea conform legilor ajutor școlilor confesionale, însă fără nici o ingerință și fără nici o restricțiune, punându-l la libera dispoziție a autorităților superioare bisericăști;

cerem introducerea votului universal fără restricțiune și votizarea secretă prin comune. Cerem libertatea presei și a întrunirilor publice, precum și introducerea dărei progresive, — tot atâtea legi cari corespund dreptății, dreptului și datorințelor, pe cari toți cetățenii egal le suportăm.

Proiectul de rezoluțiune a fost primit din partea adunării cu unanimitate și cu mare entuziasm. Se vedeau fețe udate de lacrimi de bucurie și ziceau cei mai bătrâni că din 48 nu s'a mai pomenit în țara Oltului o astfel de însuflețire pentru apărarea limbei, legii și a neamului românesc.

Correspondentul.

Comitetul parohiei gr. or. române din Făgăraș a votat în ședința sa ținută în 31 Martie n. sub presiunea d-lui Dr. Ioan Turcu o energetică rezoluțiune în contra proiectului Apponyi. O vom publica în nrul de mâine.

Adunarea de protestare din Arad.

Adunarea poporală de protestare, ținută luni în Arad, a succedat grandios. Au participat Românii din vre-o 200 sate în frunte cu protopopii, preoții și învățătorii lor din cercurile electorale Arad, Pecica, St.-Ana, Iosășel, Boroșineu, Chișineu, Șiria și Radna. Adunarea s'a ținut în piața Aradului și au luat parte cam 8—10,000 Români, în majoritate covârșitoare țărani. Adunarea a fost presădată de d-l adv. Mihail Velici, vicepreședinti au fost proclamați d-nii Vasile Beles, prot. gr. or. al Aradului și Marcu Pascu, protopop gr. cat. în Șiria, iar notari d-nii Sever Bocu redactor și Iosif Moldovan învățator.

D-l Velici deschizând adunarea expune scopul acestei întruniri, apoi dă cuvântul protopopului M. Lucaș, care într'un lung și bine alcătuit discurs analizează punct de punct proiectul de lege școlar al ministrului Apponyi, demonstrând că dispozițiile acestui proiect conțin un adevărat atentat contra existenței școlilor noastre și în contra existenței neamului românesc.

Al doilea orator a fost d-l Rusu-Șireanu, care arată intențiunea ascunsă și dușmană, de care a fost condus ministrul Apponyi la pregătirea acestui proiect, spune că acest proiect de lege a stărnit pretutindeni între Români nemulțumire și indignare și mulțumește în fine tuturor celor prezenți pentru interesul ce-l arată pentru durerile neamului românesc în aceste zile de grea încercare.

În mijlocul unei însuflețiri generale ia cuvântul țărânul N. Lăzărescu din Șiria, care expune suferințele Românilor, ridică protest contra noului proiect, apelează la solidaritate și încheie cu cuvintele »Iubiți biserica școala și patria și jertfiți totul pentru ele«.

A urmat la cuvânt dep. Goldiș, care într'un discurs avântat vorbește de marile principii ale libertății, frățietății și egalității, propovăduie de însuși Ludovic Kosuth în anul 1849 și arată că proiectul lui Apponyi calcă în picioare aceste sfinte principii.

Ultimul orator a fost d-l Groșoreanu învățator, care arată în pilde pedagogice, spuse la înțelesul popoului, relele ce le aduce acest proiect pe capul popoului Român. »Așa e cu noi, zice d-l Groșoreanu, într'adevăr că noi dascălii avem plată rea, și cerem și noi să ni-se îmbunătățească, dar să nu ni-se lege sufletul. Mai bine măcar ceapă cu mălai, decât să ne vindem sufletul. (Aplauze îndelungate.)

D-l Sever Bocu dă apoi cetera următoarei rezoluțiuni, care se votează cu unanimitate:

Rezoluțiunea

adunării populare a cetățenilor din cercurile electorale: Arad, Pecica, St.-Ana, Iosășel, Boroșineu, Chișineu, Șiria și Radna.

I. Adunarea poporală ridică cel mai energetic protest împotriva proiectului de lege despre raporturile de drept și despre plata învățătorilor dela școlile confesionale și comunale.

Adunarea constată, că prin acest proiect de lege se vatămă adânc drepturile bisericilor autonome din țară, drepturi, cari au fost întărite prin legile fundamentale ale țării în anii 1848 și 1868. Se vatămă adânc îndeosebi articolul de lege IX din 1868, care bisericii gr. ort. române din Ungaria și Ardeal îi garantează autonomie deplină, în toate afacerile ei bisericăști școlare și fondationale.

Acest proiect de lege cu volnicie pune școlile la dispozițiunea discrețională a guvernului țării, lăsând pe partea confesiunilor și a comunelor politice numai datorința de a jertfi din greu pentru acele școli și pentru neînsemnat ajutor din partea statului, dând toată puterea asupra lor în mâinile ministrului.

Învățătorii școlilor confesionale sunt răpiți de sub autoritatea firească a bisericilor și sunt supuși arbitriului comisiunilor administrative, care la fiecare moment îi poate suspenda și amova din posturile lor. Peste tot, prin acest proiect învățătorilor, cari sunt și ei cetățeni ai țării, li-se răpesc cele mai elementare drepturi cetățenești.

Acest proiect vatămă adânc acea lege dumnezească, ca fiecare om numai cu firea să se poată dezvolta, batjocurește acel principiu fundamental al științei despre creștere, că în școala elementară numai limba maternă a pruncilor poate să fie

limba învățării, desființează §-ul 58 al legii fundamentale, articolul XXXVIII din 1868, care dispune, ca în școala poporală fie-care elev să primească învățătura numai în limba maicei sale, este contrar legii despre egala îndreptățire a naționalităților articolul XLIV din 1868, care impune guvernului datorința, nu de a umbra să maghiarizeze pe cetățenii nemaghiari ai țării, ci tocmai dimpotrivă să grijească de aceea, ca acești cetățeni să fie cultivați în limba lor.

Proiectul de lege despre raporturile de drept și plățile învățătorilor confesionali și comunali, se razimă pe aceea supozițiune, că popoarele nemaghiare ale țării nu se pot ferici altfel în țara lor, decât numai așa, dacă vor învăța a vorbi ungurește.

Supozițiunea aceasta este cea mai îngrozitoare nedreptate față de popoarele nemaghiare ale țării, care atât în temeiul legilor pozitive ale patriei, cât și în temeiul dreptului firesc, dar mai ales și mai presus de toate în temeiul voinței lor ne-strămutabile și în conștiința puterii lor de a-și valida această firmă voință, pretind ca aici în țara lor, să se poată ferici în limba lor și resping dela sine cu indignațiune gândul, ca limba lor să fie degradată la limba de a doua clasă, care să nu aibă îndreptățire în viața publică, ci mai vărtos aceste popoare pretind alcătuirea astfel a statului, ca fiecare popor să fie instruat, administrat și judecat în limba sa proprie.

Nu vrem să fim cetățeni de a doua mână, cari afară de limba lor maternă trebuie să învețe încă o a doua limbă, pentru ca să poată deveni cetățeni de clasa primă, ci precum deopotrivă suntem la toate greutățile cu frații noștri maghiari, astfel deopotrivă vrem să fim cu dânșii la toate drepturile, deci și la drepturile limbii.

II. Adunarea poporală se identifică cu activitatea deputaților naționaliști din dieta țării, cari luptă pentru egala îndreptățire a tuturor popoarelor din patrie și în deosebi le exprimă mulțămă pentru lupta lor de până aci, purtată contra proiectului de lege a contelui Apponyi și cere de la ei și de aci înainte lupta cea mai energetică și aplicarea tuturor mijloacelor posibile în cadrul legii, pentru a zădărnici primirea și sacionarea acestui proiect de lege.

III. Asemenea mulțămăște adunarea episcopatulul bisericilor surori gr. orientale și gr. catolice române, pentru apărarea energetică a drepturilor acestor biserici, pentru protestul bărbătesc dat în contra nizuințelor antipatriotice de a desființa școala românească, izvorul de cultură al popoului românesc, în tot eauna credincios patriei și tronului. Cerem acestor iubiți arhieriei ai noștri ca în caz de lipsă să marchie chiar la treptele tronului, tălmăcind plânsoarea popoului român în fața împăratului și regelui nostru, care este părinte deopotrivă iubitor tuturor popoarelor.

IV. Adunarea mulțămăște și învățătorilor confesionali, cari dovedind o caldă dragoste de neam, au hotărât încă astătoamnă în ancheta lor, a întregii învățătorimii, că ei numai atunci sunt învoiti să primească ajutor de stat, când acesta li-s'ar da fără condițiuni, cari alterează drepturile garantate în constituțiunea noastră bisericăască.

V. Simțindu-ne neamul întreg în cea mai mare primejdie, cerem convocarea și ținerea adunării întregii națiuni românești, care să iee măsurile admise prin constituțiunea țării și prin legea supremă a bine-lui obște pentru pericolul, ce s'a năpustit asupra însuși ființei noastre ca popor csebit.

VI. Adunarea trimite parlamentului țării petițiune, în care din motivele sus înșirate, cere retragerea proiectului de lege referitor la școlile confesionale și comunale și esmiterea unei comisi parlamentare, care să pregătească propunerile de lipsă pentru rezolvirea chestiunii naționale din patrie, pe temeiul dreptății, umanității și egalei îndreptățiri naționale a tuturor popoarelor conlocuitoare.

D-l Bocu face după aceea propunerea, ca o deputațiune să aducă la cunoștință P. S. Sale episcopului Ioan I. Papp al Aradului hotărârea adunării referitoare la arhieriei români și să exprime P. S. Sale mulțămă adunării pentru apărarea autonomiei bisericii gr. or. române, iar biroul adunării să fie încredințat cu compunerea petiției către parlament, iar cu prezentarea acelei petițiuni la președintele camerei să fie însărcinat deputatul V. Goldiș. (Toate propunerile se primesc cu mare însuflețire.) După aceste președintele încheie adunarea, iar cei prezenți întonează cu capetele descoperite »Deșteaptă-te Române«.

Din piață miile de Români s'au dus într'un mare cortegiu la reședința episcopului Papp. Apărând P. S. Sa în februară d-l *Veliciu* li prezintă omagiile adunării. Răspunde emoționat P. S. Sa episcopul *Papp*, spunând că episcopatul a crezut că și împlinește o datorie și către biserică și către patrie, făcând demersurile de până aci la guvern și arătându-i că proiectul său vatămă adânc autonomia noastră bisericească și legile fundamentale ale țării. Episcopatul nu este ostil limbii statului, ca să se propie în școlile confessionale, nu însă în măsura pe care o cere proiectul lui *Apponyi*, care ar fi în detrimentul limbii materne și a celorlalte cunoștințe trebuincioase vieții. Speră că în definitiv ministrul și legislația vor cumpăni juste noastre obiecțiuni.

Terminând P. S. Sa binecuvântă pe cei întrușiți — apoi mulțimea se împrăștie în ordine și liniște.

Cetățenii din cercul electoral Teaca (comitatul Cojocna) sunt prin aceasta rugați a lua parte la adunarea poporală care se va ținea Joi în 11 Aprilie st. n. a. c. la 11 oare a. m. în piața mare înaintea casei comunale din Teaca.

Program : 1. Deschiderea adunării și constituirea. 2. Desbaterea asupra proiectului de lege al guvernului cu privire la școlile elementare. 3. Proiect de rezoluție. 4. Inchiderea adunării.

Teaca în 15 (28) Martie 1907.

Clemente Raicu m. p. protopop, Dr. Eugen Bran m. p. avocat, Dr. Ioan Vescan m. p. avocat. Ioan Moldovan m. p. v.-protopop, Ioan Russu m. p. preot, Stefan Russu m. p. preot, Alexandru Gherghel m. p., Victor Raicu m. p., Dumitru Giurgiuca m. p., Anton Dorgo m. p., Ilariu Nicoară m. p., Ioan Sasu m. p., Simion Sibian m. p., Ioan Chira lui Simion m. p., Ioan Chira lui Nicolau m. p., Ioan Lupșa m. p., Ioan Sabău lui Pavel m. p., Mihai Bodor m. p., Toma Hodean m. p., Ignat Visuian m. p., Vasilie Pop m. p., Mihail Hodean m. p., Simeon Magoș m. p., Ioan Magoș m. p., Mihail Visuian m. p., Precub Popp m. p., George Sabău m. p., Mihail Teglariu m. p., Ioan Hodean m. p., Mihail Teglariu lui Juonică m. p., Timoftei Magoș m. p.

Adunarea de protestare

a Sârbilor din Becicherecul mare.

Duminecă s'a ținut în Becicherecul mare adunarea poporală sârbească, anunțată de noi, la a cărei ordine de zi a fost luarea unei hotărâri cu privire la atitudinea Sârbilor în chestiunea proiectului *Apponyi*. La adunare au participat deputații naționaliști sârbi *Musicki*, *Manoilovici*, *Mrksici* și numeroși delegați din provincie. Biroul adunării s'a constituit în modul următor: președinți protopopul *Baltasar Popovici* și adv. *Mladen Passici*, iar secretar d-l *Iasa Tomici*.

Deschizându-se adunarea, d-l *Iasa Tomici* face o dare de seamă asupra gravaminelor poporului sârbesc, analizează dispozițiunile agravante ale proiectului *Apponyi* și prezintă spre primire un proiect de rezoluțiune. În rezoluțiune se accentuează între altele că proiectul prezentat dietei nu corespunde nici postulatelor învățământului modern nici intereselor poporului sârbesc și se cere, ca guvernul să fie îndrumat a elabora un nou proiect de lege cu concursul autorităților bisericești autonome, care să corăspundă autonomiei bisericești sârbești, învățământului modern și intereselor Ungariei. Proiectul invită în fine pe deputații sârbi, ca să ia în dietă poziție energetică în contra acestui proiect.

Proiectul de rezoluție a fost primit unanim și cu vii aprobări. După aceea d-na *Ilici Branco* a prezentat președintelui *Popovici* un memorandum (în 2 volume) cu peste 30,000 iscălituri ale femeilor sârbe, cu rugarea ca să-l transpună guvernului. În acest memorandum femeile sârbe protestează cu toată hotărârea contra proiectului *Apponyi*.

Deputatul Dr. *Musicki* declară în fine că deputații sârbi vor lucra în dietă conform dorințelor exprimate în rezoluțiunea votată. Cu aceasta adunarea s'a închis.

*

Supărarea din cauza protestului Sârbilor e mare în tabăra guvernamentală. »*Budapester Tagblatt*, foaia lui Dr. *Iulian Weiss*, cel-ce a fost ales cu gendarmii deputat la Boșca, scrie între altele:

»Hotărârea ce a luat-o adunarea Sârbilor radicali e pentru noi nu numai o surprisă, ci și o desamăgire dureroasă. Tocmai dela radicalii sârbi cari au simpatizat pe față cu Maghiarii în decursul luptelor naționale și pentru restabilirea stă-

rilor constituționale, nu s'a așteptat să anunțe cea mai hotărâtă opoziție proiectului școlar al lui *Apponyi*.

»Se vede că Sârbii noștri — căci congresul a vorbit în numele tuturor Sârbilor din Ungaria, s'au alăturat acțiunii, ce a fost înscenată de Români spre a combate acest proiect de lege leal și moderat (!). Și Sârbii sunt dar în tabăra celor, cari se plâng de acte de violență maghiare contra naționalităților. Aceasta nu corespunde raporturilor tradiționale între Sârbi și Unguri.

»Bud. Tagbl. se mângăie însă, că masele poporului sârbesc nu gândesc ca agitatorii sârbi. De aceea, zice nu atribuie o importanță mai mare rezoluției din *Becicherecul mare*...

Dacă este așa atunci de ce foaia guvernamentală este atât de surprinsă, desamăgită și năcăcjită de ce s'a petrecut la *Becicherecul mare*?

Evenimentele din România.

Arestarea Potemkiniștilor din Câmpina și Buștenari. Din Câmpina se anunță: În urma unui ordin al generalului *Hârjeu* din *Ploiești*, au fost chemați Luni la poliție toți cei 43 de Potemkiniști, cari lucrau în Câmpina în majoritate la *Steaua Română*. După ce li-s'a luat un scurt interogatoriu, ei au fost urcați în tren și expediți cu primul tren sub escortă spre București. În urma acestei măsuri, care a fost luată de cătră d-l căpitan *Condeescu*, comandantul trupelor din Câmpina, s'au arestat și cei 36 potemkiniști din *Buștenari* și tot sub escortă au fost trimiși înspre București. În trecerea lor înspre Capitală fiind trenul oprit în gară *Ploiești*, ei au fost coboriți și dați în primirea autorităților locale, cari au dispus imediată lor ducere la închisoare.

Una din pricinile acestei arestări în masă, se zice că ar fi următoarea: Unul din Potemkiniști ascultând Duminecă seara cum vorbeau mai mulți ofițeri într'un local public, a plecat după ce i-a injurat. El a fost auzit de câțiva inși cari l'au denunțat, și căpitanul *Condeescu* raportând acest fapt d-lui general *Hârjeu* și ca o dovadă a stărei de spirit ce domnește printre rușii din Câmpina, a primit ordinul de a-i aresta fără nici o prevenire. Ordinul s'a și executat întocmai.

O pastorală de deslegare a Mitropolitului *Primat*. Din București se anunță: Mai mulți proprietari de moși, între cari și d-l *C. Dissescu*, au primit telegrame din partea sătenilor prin cari li asigură că vor păstra liniștea și nu se vor deda la disordini, cu condițiunea să fe imediat deslegați de jurământul pe care l'au făcut că vor face răscoală. Mitropolitul *Primat* va da în curând o epistolă pastorală, prin care va deslega pe toți sătenii de jurământul pe care li vor fi făcut de a se deda la turburări și excese.

Arestare. Luni parchetul din București făcând o descindere la d-l *Alex. Constantinescu*, secretarul general al sindicatelor de muncitori din România, care ținea acasă la dânsul în acel moment o consfătuire intimă cu mai mulți membri din comisiunea generală a sindicatelor, l'a arestat.

Un apel al guvernului. Se zice, că guvernul va face apel la proprietarii și arendașii români și străini, cari au suferit pagube de pe urma răscoalelor țărănești, să nu ceară statului despăgubiri, dat fiind că statul a suferit mai mult decât ori cine, moral și material, de pe urma acestor răscoale.

Mișcarea generală a răscoalelor. (Relații oficiale pe ziua de ieri, Marti, 20 Martie.) *Prahova*. Prefectul comunică, că în tot județul e liniște. — *Buzău*. Liniște în tot județul. — *Tecuci*. Ordinea restabilită. Prefectul mijlocește tratativele între proprietari, arendași și țărani. — *Covurlui*. Liniște desăvârșită; se continuă tratativele între proprietari, arendași și țărani. Se fac anchete în toate satele și se operează arestarea instigatorilor. — *Roman*. Liniște. Sunt arestați 530 răzvrățiți și instigatori. — *Vaslui*. Liniște. Se observă încă oare care agitație la *Ruginoasa*, *Cosmești*, iar în satul *Dănești*, s'au tras în noaptea de Duminecă câteva focuri de pușcă asupra patrului de jandarmi. N'a lovit pe nimenea. S'a făcut anchetă și operat arestări, fără a se întâmpina vreo rezistență din partea țărănilor. — *Dolj*. Liniște. Se mai observă oare-care agitație în cătunele dimprejurul comunei *Argetoaia*. Măsurile luate sunt suficiente. — *Dâmbovița*. Liniște, se fac încă arestări.

ȘTIRILE ZILEI.

— 21 Martie v.

Un ziarist englez despre România Corespondentul vienez al ziarului englez »*Times*« vorbind de România s'a exprimat astfel: »Consider ca țări fericite acelea despre cari nu se vorbește prin gazete și eu numărăm printre aceste țări și România. Gazetele sunt de multă vreme pline de evenimente din Bulgaria, Serbia și Grecia; despre România se vorbește însă foarte rar. Iată că acum însă toată atenția ziarelor este concentrată asupra României și încă într'o chestie, care arată până la evidentă că România nu este o țară fericită. Nu pot decât să doresc Românilor ca țara lor să fie cât mai curând dată uitărei de cătră ziare.

Banca Națională a României a donat suma de 50.000 lei spre a se împărți soldaților ca recompensă pentru devotamentul arătat cu ocazia răscoalelor. În acelaș scop au mai subscris d-l *Eugen Carada* 10.000, banca *Marmorosch Blank* 20.000, d-l *Blank* 8000 lei.

Principesa Guza, după cum se anunță din București, se află greu bolnavă la *Piatra-Neamț*. Principesa, care este în vârstă de 84 ani, suferă de o dublă pneumonie. D-l *Th. Roseti*, fratele principesei, se află la căpătâiul bolnavei.

† **Dr. Eduard Greg**. Din Praga se anunță că conducătorul ceh, deputatul *Dr. Eduard Greg* a încetat din viață Luni după amiazi pe moșia sa din *Ctyrkoly* în etate de 80 ani.

Un metropolit revoluționar. *Hilmi-Pașa*, inspectorul general al *Macedoniei*, a dat ordine severe *Caimacanului* din *Doiran* (*Vilaetul Salonic*), ca să someze pe mitropolitul grec de acolo să înceteze cu agitațiunile și predicile sale revoluționare. Altfel se va cere dela *Constantinopol* destituirea și darea lui în judecată.

Ameliorarea salarelor medicilor de cerc și comunali. Ministrul de interne a pregătit un proiect de lege, prin care se hotărăște, că medicul de cerc sau comunal nu poate avea plată mai mică decât 1600 coroane. Medicii primesc 4 cuincuenalii de câte 1000 coroane și în iocurile, unde viața e mai scumpă, ajutor de stat în suma de 1200 cor. anual.

O scrisoare a artistei *Duse*. Marea artistă *Eleonora Duse*, care venise la București spre a da niște reprezentațiuni, a fost primită Luni seara la orele 6, în audiență de regina României, care a reținut-o mai bine de o oră. În aceeași zi d-na *El. Duse* a adresat d-lui *Feder* următoarea scrisoare: Cu cea mai mare părere de rău recunosc că trebuie amănată pentru vremuri mai bune urmarea reprezentațiilor noastre. Cu durere și mâhnire părăsesc țara d-voastră atât de trist încercată în acest moment. Păstrați vă rog urarea adâncă și sinceră a unei inimi, care speră în liniștea și fericirea țării d-voastră. — *Eleonora Duse*.

Alegerile pentru dieta finlandeză. Știrile soșite cu privire la rezultatele alegerilor pentru dieta finlandeză semnalează un succes colosal al socialiștilor. Femeile având aici toate drepturile, au fost alese 30 femei, între cari și o servitoare. Până acum rezultatul alegerilor este următorul: 76 socialiști, 56 conservatori, 28 liberali, 24 democrați, 12 agrarieni și 3 social-clericali.

Isprăvile bandelor grecești din Macedonia. Ziarul »*Politische Correspondenz*« află din *Salonic* următoarele: O bandă grecească alcătuită din 100 de persoane din împrejurimile lacului *Yenid*, a năvălit asupra localității *Kufalevo*, omorând mai mulți tineri bulgari. Patru bulgari cari treceau drept organele principale ale comitetului macadonean, au fost prinși de banda grecească. Soarta celor dispăruți nu se cunoaște. Bandele au atacat și localitatea *Serbochori*, unde au distrus prin foc toate locuințele țărănilor bulgari. Din *Sorea* și *Drama* se comunică că grecii au pretutindeni o atitudine agresivă față de bulgari.

Școlile din Grebena. Din *Grebena* (*Macedonia*) se scrie că noul *Caimacan* a vizitat școlile românești din acea localitate și a rămas pe deplin satisfăcut atât de primirea simpatică ce i-s'a făcut cât și de progresul elevilor români. *Caimacanul* a asigurat pe președintele comunității române și pe protopopul *Constantinescu* că dacă Români vor continua a se desvolta pe cale pacinică autoritatea imperială le va face toate înlesnirile.

Mare scandal în New-York Tânărul *Briston Draper*, fiul guvernatorului din

statul *Massachusetts*, în sera când trebuia să se cunune cu d-ra *Alice Marjorie Ray*, care aparține uneia din cele mai bune familii, a fugit la *Boston*, unde s'a căsătorit chiar în acea noapte cu d-ra *Queenie Sanford*, o coristă. — Afacerea aceasta a provocat mare scandal.

O fabrică incendiată. În împrejurimile *Londrei* a luat foc și a ars în întregime o fabrică de țigări. Între altele au ars 100,000 țigări da *havana*. Pagubele sunt de aproape o jumătate de milion.

Mari ninsori în România. Din *București* se anunță că în întreaga țară a început erii să ningă. În *Moldova* s'au înzăpezit mai multe trenuri.

Bibliografie.

A apărut Nr. 7 din »*Revista politică și literară*« cu următorul sumar: *Dr. Cassiu Maniu*: Cum vom fi liberi? *Mihail Sodeveanu*: Mănăstirea *Râșca*. *I. Agârbicean*: *Precupaș*.— *Adunarea dela Blaj*.— *Em. Gârleanu*: *Ochiul lui Turculeț*. *A. Ciato*: *La chestia libertății de presă*. *Dafin*: *Primăvara* (poezie). *Al. M.*: O adunare pentru limba românească. *Dr. V. Macaveiu*: O săptămână în țară. *L. Rusu* și *Al.*: *Cronică literară*.

A apărut Nr. 4 din revista »*Ramuri*« revistă literară lunară cu următorul sumar: *Elena Farago*: *Scrisoare* (poezie). *Ecaterina Pitiș*: *Sonet*. *N. Bănescu*: *Cărnuirea Craiovei* și datoriile pentru cultură. *I. U. Soricu*: *Pribege* (poezie). *Căpitan A. D. Sturdza*: *Credința ostășească* (studiu) *II*. *I. M. Marinescu*: *Pescarul* (poezie). *I. U. Soricu*: În haina ta de sărbătoare (poezie). *D. N. Ciotori*: *Ceas rău*. *St. Braborescu*: *Sclavul*. *N. Vulovic*: *Taci inimă* (poezie). *N. Bănescu C. F.*: *Cronică*. *Redacția și administrația*: *Strada Știrbei Vodă*, *Craiova*. *Abonamentul anual*: În țară 4 lei. În străinătate 6 lei.

ULTIME STIRI.

Viena. 3 Aprilie. Din *Atena* se anunță, că în toate părțile *Greciei* se operează minuțioase arestări în vederea vizitei regelui *Victor Emanuel*. Grație acestor măsuri riguroase se speră că vizita regelui *Italiei* se va trece în liniște și fără nici un incident.

București. 3 Aprilie. Mitropolitul *Primat* a adresat următoarea telegramă cătră protoereii eparchiei: Mi se aduc la cunoștință că sătenii răsculați nu vor să se liniștească și să intre în ordine, pe motiv că sunt legați cu jurământ de cei ce i-au îndemnat la fără de legi. Comunicații preoților să încredințeze pe săteni că a ține un jurământ contra învățaturii bisericești și țării este o crimă, pedepsită de mânia lui Dumnezeu și de legi și cetindu-le rugăciuni să le spuie că sunt deslegați de ori ce jurământ ar fi făcut pentru a se împotrivi legilor, autorităților și de a face fapte oprite de Biserica.

Craiova. 3 Aprilie. Președintele camerei de comerț d-l *N. Ghilțu*, deputat, a convocat pentru *Vineri* 23 Martie pe toți președinții camerilor de comerț la *București*, pentru a se discuta asupra măsurilor ce ar fi de luat față de stagnația produsă în comerț, din cauza răscoalelor. Este vorba să se intervină pe lângă ministerul de finanțe spre a se vedea dacă nu se poate obține acordarea unui moratoriu pentru comercianții, cari au fost atât de greu loviți.

Londra. 3 Aprilie. Secretarul de stat al ministerului de externe al *Germaniei* a declarat telegrafic ziarului »*Tribune*« că este cu totul neîntemeiată știrea ziarului parizian »*Temps*«, după care *Germania* s'ar abține dela conferența dela *Haga* în cazul când *Anglia* ar propune chestiunea desarmării.

Lyon, 3 Aprilie. Congresul socialiștilor francezi s'a declarat în favorul admiterii femeilor la votul universal.

Petersburg, 3 Aprilie. Circulă sgomotul, că *Duma* va fi în curând disolvată. Guvernul să se fi convins, că o conlucrare a sa cu *Duma* este imposibilă.

Proprietar : *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor respons. interim.: *Victor Branisce*

Dr. STERIE N. CIURCU.

s'a mutat

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

La Tipografia și Librăria

A. MUREȘIANU Brașov.

Se pot procura

următoarele cărți literare dela scriitorii noștri de valoare:

Alexandri: „Poesii“ (30 bani porto)	1:50	Cor.
„Teatru“ I, II, III & . . .	1:50	
„Proză“	1:50	
Alexandrescu: „Versuri“	1:25	
Brătescu: „Nuvele“	1:50	
Bolintineanu: „Poesii“	1:50	
Cunțan: „Poesii“	1:25	
Negrutii: „Proză“	1:50	
Eminescu: „Scrieri politice“ literare	2.—	
„Literatură populară“	1:50	
Filimon: „Ciocoi vechi și noi seu ce nasce din pisică sóreci mánăncă	1:30	
Constanța Hudoș: „Frumos“	1:50	
Ispirescu: „Basmé“	1:50	
Iorga: „Cuvinte adevărate“	2:50	
„Gândiri“	1:50	
„Sate și mánăstiri“	2:50	
„Némul românesc“	2:50	
Gorun: „Taina a șasea“	1:50	
Leca: „Poesii“	1:50	
„Tainele cerului“	1:50	
Pann: „Povestea Vorbei“	1:50	
Rosseti: „Intre Capșa și Palat“ (impresi)	2.—	
Scrob: „Roua și Bruma“ (poesii)	1:50	
Sadoveanu: „Soimii“	1:50	
„Dureri înăbușite“	2.—	
„Poveștiri din rășboi“	2.—	
„Crâșma lui moș Precu“	2.—	
Negoescu: „Fabule“	1:21	
Delatissima: 100 Basmé	2:50	
Genlis: „Poveștiri Morale“	1:55	
Livescu: „Nu se cuvine“	500.	
Bársan: „Visuri de noroc“ (poesii)	2.—	
Chendi: „Preludii“	2:50	
Grigorovița: „Chipuri și graiuri din Buovina“	2:50	
Teodor: „Din viața marinarului“	1:50	
„Rutenisarea Bucovinei“, de un Bucovinean	3:50	
Slavici: „Din Bătrâni“, (narațiune istorică)	2:50	
„Vatra părășită“ (nuvelă)	2.—	
Augustin Paul: „Intre Someș și Prut“	1:50	
Jules Brun: „Moșnegul de la munte“ (roman)	1:50	

„Ris și plâns“, schițe umoristice și nuvele de Vasile Pop, prețul 1.50 corone, plus 20 bani porto.

„Neamul românesc din Ardeal și Țera unghurească“ de Iorga. Vol. I. Cor. 2:50 plus 20 bani porto.

„Neamul românesc în Ardeal și Țara unghurească“ de Iorga. Vol. II. Prețul cor. 2:50, plus 20 bani porto.

A apărut „Dac’și fi o păsărică“ o romanță frumoasă pentru voce și piano, cuvintele de I. Ioanovits, compusă de dl Stefan C. Voicu. op. 1. prețul 80 bani plus 5 bani porto și se poate procura prin Librăria A. Mureșianu Brașov.

„Romana“

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colóna în 5 figuri. *Descrișă și explicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu o introducere („în loc de prefață“) de *Tunaru din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1908.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei côle de note (musica „Romanei“ cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Damele și Domnii palizi

obțin priu întrebunțarea rouei de trandafiri a lui Grollich

o rumeneală delicată a obrazilor. Din aceasta se toarnă câte-va picături pe un mic burete și își freacă cu el obrazul. După o unică întrebunțare se ivește un ton delicat trandafiriu deschis. În-

trebunțându-se de mai multe-ori culoarea devine mai închisă și are un efect admirabil cu deosebire seara. Ori cine poate să-și dea așa dar o rumeneală mai închisă sau mai deschisă fără cea mai mică teamă, că roua de trandafiri a lui Grollich ar ataca pielea, de-oare-ce ea este absolut inofensivă. Roua de trandafiri a lui Grollich este durabilă, se poate înlătură prin spălat și este economică la întrebunțare. La cumpărare să se aibă în vedere firma mea. Dacă există deja imitații fără valoare. Prețul unei sticle originale 90 cr. (Porto deosebit) Locul de expediare, unde sunt a se adresa toate comenzile:

Laboratorul chemic-cosmetic „La Ingerul alb“ a lui

Ioan Grollich în Brünn.

În BRAȘOV se capătă la: Victor Klein, farmacia la „Coroana de aur“; Teutsch & Tarter Drogist la „Soare“, Strada Vămei 9, Lang & Theil Drogist; Ferd. Jekellus, farmacia la „Speranța“.

Picături pentru ușurarea vânturilor și cârceilor

Bibergeiltropfen

Un medicament de casă probat încă din anul 1844, care escitează pofta de mâncare și promovează mistuirea.

Prețul unei sticle 1 cor.

Se trimite numai 2 sticle cu rambursă de 2 coroane 50 bani.

Comande a se adresa:

JULIUS BITTNER'S Apotheke in Gloggnitz

(2775,3-25.)

Niederösterreich.

Cruce seu stea după electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și inviorează

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, ameteii, țuituri de ureche, bătăie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, auțul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prefuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimité banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficios oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iestinatatea crucii male electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. Prețul aparatului mic e 4 cor. folosibil la morbur, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țers i streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapest, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.	Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . 12 „	Pe șese luni . . . 20 „
Pe un an 24 „	Pe un an 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an 4 cor.	Pe an 8 fr.
Pe șese luni . . . 2 „	Pe șese luni . . . 4 „
Pe trei luni . . . 1 „	Pe trei luni . . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, se binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Gazeta „Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vândătorii de cărți prin orașe și tîrguri este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religieuna ortodoxă română, cuprinđend rugăciuni de dimineța și de sêră, la sfanta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folositoare 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acêsta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acuma se inchinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm în privinta, acêsta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se poate căpeta în diferite legături dela mai simple până la mai luxose și tôte în preț foarte moderat.

Prețul lor este:

Legătură trainică neagră și aurită cu seu fără chip sfânt	Cor. b. —.90	Imit. de fildes cu catifea și închietore	Cor. b. 2.65
Imit. de fildes în alb seu negru	1.60	„ „ „ cu catifea și podobă mai mare	3.10
„ „ „ cu încheietore	1.80		
„ „ „ cu cadriu argintat și închietore	2.10		

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugăciune“ întocmité de protopresbiterul Calistrat Coca cu aprobarea consistorului episcopos: ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprinđend asemenea tôte rugăciunile nòstre folositoare ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toți școlarii.

Prețul acestei cărți:

In pânză neagră	cor. 1.—
„ „ „ ceva mai luxosă	cor. 1.20
„ „ „ format ceva mai mare	cor. 1.40

Tôte acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vândătorii.